

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	231 "Соціальна робота"; 073 " Менеджмент (управління соціальним закладом)"
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	Осінній/ Весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.психол.н., доц., Каширіна Євгенія Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада			
kashirina@snu.edu.ua	+38-050-855-5130	Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є отримання необхідних знань в галузі соціальної роботи та інших наук про людину і суспільство. Особлива увага в навчанні звертається на вивчення сучасної методології наукових досліджень. Ґрунтовне засвоєння, в тому числі із широким застосуванням практичної підготовки, методик збору емпіричної інформації, її опрацювання із використанням сучасних спеціалізованих програмних продуктів, методів аналізу та презентації отриманих результатів, визначення сфер їх прикладного застосування дозволяє сформувати висококваліфікованого фахівця.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: здатність до дослідження явищ, фактів, проблем в суспільстві, спільнотах, соціальних групах з метою діагностування, пояснення, прогнозування, оптимізації соціальних процесів, їх регулювання та управління; вивчення поведінки людей, їх потреби та мотивації з метою надання допомоги у прийнятті компетентних рішень у складних ситуаціях повсякденного життя.

Вміння: організовувати роботу на основі розуміння закономірностей і мотивів людської поведінки та соціальних явищ у їх взаємозв'язку для визначення найбільш ефективної стратегії дій; здійснювати професійну діяльність, що ґрунтується на етичних принципах і спрямована на відстоювання соціальної справедливості, дотримання прав людини, сприяння соціальним змінам,

вирішення проблем у стосунках між людьми, підвищення рівня їх благополуччя. Аргументувати вибір методів практики соціальної роботи, оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення. Застосовувати випускниками програми інноваційних технологій роботи з людьми (окремими особами, родинами, групами та громадами), управління процесами запланованої соціальної зміни, планування та виконання соціальних програм, сприяння формуванню мережі соціальних послуг у громаді, активна громадянська позиція фахівця.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання у сфері соціальної роботи, знання щодо загальних соціономічних процесів; навички у сфері соціальних досліджень.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у оволодінні знаннями та уміннями щодо застосування теорії і практики соціальної роботи, принципів і методів соціальної роботи, ознайомленні здобувачів вищої освіти з генезою виникнення та розвитку соціальної роботи як особливої сфери діяльності людини, наукової галузі, навчальної дисципліни, використовуючи системний підхід.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу соціальних теорій.

ЗК03. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК07. Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових соціальних систем.

СК03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН01. Уміння підбирати методи та визначати прийоми викладання теорії і практики соціальної роботи відповідно до мети й організаційної форми діяльності, володіти науковою термінологією в галузі соціальної роботи.

РН03. Уміння організувати і координувати професійну діяльність з врахуванням світових стандартів підготовки фахівців, залучати до використання іноземної мови у професійному спілкуванні та мовленні.

РН04. Уміння використовувати організаційні методи: збору, систематизації, аналізу інформації, визначення цільових завдань, підготовки і прийняття рішень, підбору і розстановки кадрів, виконання завдань, визначення строків.

РН10. Уміння здійснювати експертну оцінку соціальної роботи та проектувати систему соціальної допомоги споживачам соціальних послуг.

РН11. Уміння передбачати результати практичної соціальної роботи та розробляти відповідні соціальні проекти і програми.

РН12. Уміння використовувати методи збору первинної інформації, наукові методи її обробки та оформляти результати дослідження.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Теоретичні основи соціальної роботи	2/2	Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна. Соціальна робота як практична діяльність. Стратегії соціальної підтримки особистості. Правові основи соціальної роботи. Модель фахівця із соціальної роботи. Професійні цінності соціальної роботи.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
2	Сфери призначення і застосування соціальної роботи	4/4	Соціальна робота в сільській місцевості та великому місті. Система соціального обслуговування населення. Соціальна робота в системі охорони здоров'я. Соціальна робота в системі освіти. Соціальна робота у сфері культури. Партнерство соціальних служб та благодійних і громадських організацій. Соціальна робота на підприємстві.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
3	Методи соціальної роботи	2/2	Соціологічні методи соціальної роботи. Організаційно-розпорядницькі методи соціальної роботи. Психологічні методи соціальної роботи. Актуальні методи соціальної роботи.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
4	Соціальні технології і технології соціальної роботи	4/4	Поняття технологій соціальної роботи. Соціальна опіка і піклування. Соціальне забезпечення. Соціальне страхування. Соціальна діагностика, експертиза, профілактика. Соціальна корекція і терапія. Соціальна адаптація і реабілітація. Соціальне моделювання і прогнозування. Соціальна освіта і навчання. Соціальне посередництво і консультування. Соціальне проектування.	Опитування. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
5	Соціальна робота з різними цільовими групами і категоріями клієнтів	2/2	Соціальний захист жінок і соціальна робота. Соціальна робота з сім'єю. Соціальна робота з молоддю. Соціальна робота з людьми похилого віку. Соціальна робота з інвалідами. Соціальна робота у сфері зайнятості.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.

Рекомендована література

Основна література:

1. Барабаш В.В. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні: Монографія. – К.: ПП Вишемирський, 2008. – 340с.
2. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 172с.
3. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах. – К.: Пульсари, 2003. – 240с.
4. Васьківська С.В. Соціально-психологічний супровід клієнтів: технологія ведення консультативного діалогу: Навч. посібник. – К.: В. Главник, 2006. – 128с.
5. Інноваційні моделі соціальних послуг: Проекти Українського фонду соціальних інвестицій / [Т.В. Брижуватий, В.С. Довбня, Л.П. Дума та ін.]. – К.: Віпол, 2006. – 320с.
6. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / [Упоряд.: С.Я. Марченко, М.С. Кратінов, Л.Ц. Ваховський, О.П. Песоцька, В.О. Кратінова]. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 408с.
7. Капська А.Й., Архипова С.П. Підготовка соціальних працівників. – Черкаси: ЧНУ, 2003. – 248с.
8. Мальчик М.В. Становлення соціального захисту та суспільного добробуту громадян в Україні: Монографія. – Донецьк: Інститут економічної промисловості, 2007. – 228с.
9. Мигович І.І., Жмир В.Ф. Теоретичні засади соціальної роботи: Навч. посібник. – Ужгород: Говерла, 2007. – 410с.
10. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб: Метод. рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / [Н.Б. Бондаренко, О.В. Буднік, Л.П. Дума та ін.]. – К.: ТОВ “ЛДЛ”, 2007. – 208с.
11. Поліщук В.А., Янкович О.І. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи: Курс лекцій. – Тернопіль: ТДПУ, 2009. – 256с.
12. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника: ролевой подход. – Винница: “Глобус пресс”, 2006. – 408с.
13. Соціальна робота з дітьми і молоддю: теоретико-методологічні аспекти / Зверева І.Д., Козубовська І.В., Керцман В.Ю., Пічкарь О.П. – Ужгород: УжНУ, 2000. – 192с.
14. Теорії і методи соціальної роботи. / [За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миновича, І.М. Грига та ін.]. – К.: Академвидав, 2005. – 328с.
15. Тюття Л.Т., Іванова І.І. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посібник. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2008. – 574с.
16. Шендеровський К., Ткач І. Документація в соціальній роботі: Навч. посібник. – К.: Главник, 2006. – 112с.

Інформаційні ресурси.

- Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" (базовий) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>;
- Закон України "Про соціальні послуги" (базовий)) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>;
- Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>;
- Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>

Методичне забезпечення

1. Волонтери в соціальній роботі: Навч. посібник / [О. Главник та ін.]. – К.: Главник, 2006. – 128с.
2. Вступ до соціальної роботи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. / [За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миновича]. – К.: Академвидав, 2005. – 303с.

3. Карпенко О.Г. Професійне становлення соціального працівника: Навч.-метод. посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – 164с.
4. Короткий довідник нормативних документів з соціальної роботи: Навч.-довід. посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 98с.
5. Кубіцький С.О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посібник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 298с.
6. Соціальна робота: Навч. посібник у 2 ч. / [К.М. Левківський, В.Л. Кулініченко, В.Є. Слушаєнко та ін.]. – К.: НТУУ “КПР”, 2011. – Ч. 1. – 372с.
7. Соціальна робота: Навч. посібник у 2 ч. / [К.М. Левківський, В.Л. Кулініченко, В.Є. Слушаєнко та ін.]. – К.: НТУУ “КПР”, 2011. – Ч. 2. – 384с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	<p>Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами:– за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.</p>
<i>Завдання і заняття:</i>	<p>Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.</p>
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	<p>Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.</p>